

Verspreidingsonderzoek Reptielen en Amfibieën

Vliegende start in 2018

Jelger Herder

Voor het actualiseren van het verspreidingsbeeld kijken we waar soorten voorkomen, verschijnen of verdwijnen. We proberen heel Nederland binnen een periode van zes jaar te bekijken om zo een vinger aan de pols te houden. Afgelopen jaar was de start van de nieuwe periode (2018-2023).

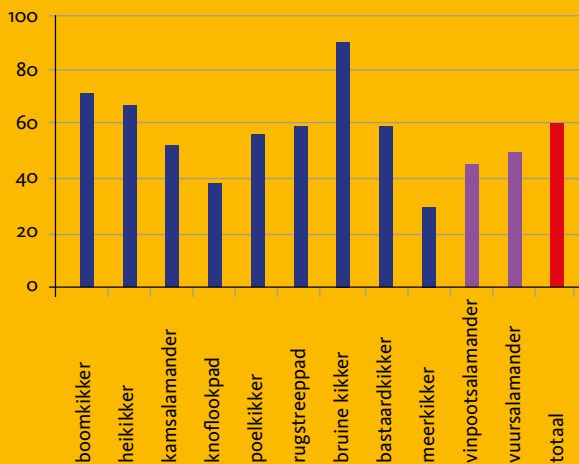
Vliegende start in 2018

Aangezien 2018 het eerste jaar binnen een nieuwe zesjarige periode betrof moesten voor alle soorten het verspreidingsbeeld opnieuw geactualiseerd worden. Dat betekent minimaal één waarneming van de doelsoort binnen een 10x10-kilometerhok binnen de periode. Voor de reptielen is in het eerste jaar maar liefst 68% van de verspreiding geactualiseerd en voor de amfibieën 61%. Een mooie start, met nog vijf jaar te gaan. Het verleden leert ons dat het eerste jaar altijd heel hard gaat. Het gaat dan voor een groot deel om bekende plekken waarvan jaarlijks waarnemingen worden doorgegeven via de vaste routes en plots van de Meetprogramma's Reptielen en Amfibieën en via andere enthousiaste vrijwilligers. Na het eerste jaar verloopt

de actualisatie trager. Het komt dan aan op de minder bekende vindplaatsen, vaak langs de randen van het verspreidingsgebied waar doelsoorten slechts in lage dichtheden voorkomen.

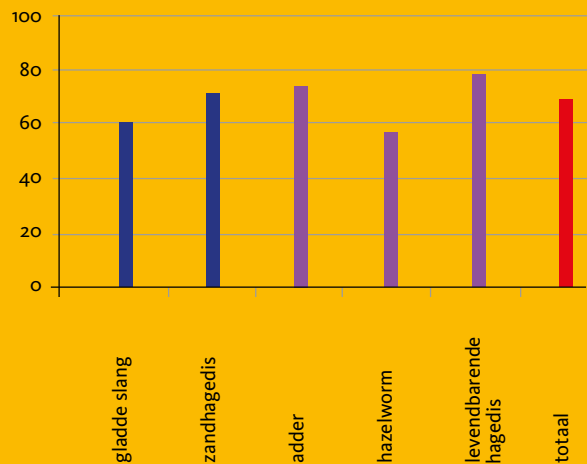
Bij de reptielen is te zien dat de actualisatie van eenvoudiger waarneembare soorten zoals zandhagedis, levendbarende hagedis en ook de adder iets voorloopt op de moeilijker waarneembare soorten zoals hazelworm en gladde slang. Bij de amfibieën springt de bruine kikker eruit met reeds 90% van de verspreiding geactualiseerd in het eerste jaar. Dit is te verklaren doordat het een zeer algemene soort is waardoor de kans op waarnemingen binnen een 10x10 km-hok groot is. Daarnaast wordt deze soort ook veel doorgegeven via projecten als Padden.nu en Tuintelling.nl waarvan de gegevens ook voor het verspreidingsonderzoek gebruikt worden. De knoflookpad en meerkikker blijven wat achter bij de rest. Met de knoflookpad gaat het slecht in Nederland. Slechts op enkele locaties zitten nog redelijke aantallen. Op de andere locaties is de soort erg zeldzaam en mede door de verborgen levenswijze zeer moeilijk waarneembaar. De meerkikker is een schuwe soort die vooral

Amfibieën

Amfibieën: de grafiek geeft het percentage van het verspreidingsgebied dat geactualiseerd is binnen de periode 2018-2023. In de grafiek is onderscheid gemaakt tussen de Habitatrictlijn soorten (donkerblauw) en typische soorten (paars). (Bron: RAVON)

Reptielen

Reptielen: de grafiek geeft het percentage van het verspreidingsgebied dat geactualiseerd is binnen de periode 2018-2023. In de grafiek is onderscheid gemaakt tussen de Habitatrictlijn soorten (donkerblauw) en typische soorten (paars). (Bron: RAVON)

Figuur 1. Per soort het geactualiseerde percentage van het verspreidingsbeeld. Van alle soorten samen zijn in het eerste jaar al 1.744 van de 2.759 aangeboden 10x10 km-hokken geactualiseerd, wat neer komt op 63%.

Van de goed waarneembare adder is in 2018 reeds 73% van het verspreidingsbeeld geactualiseerd. (Foto: Jelger Herder)

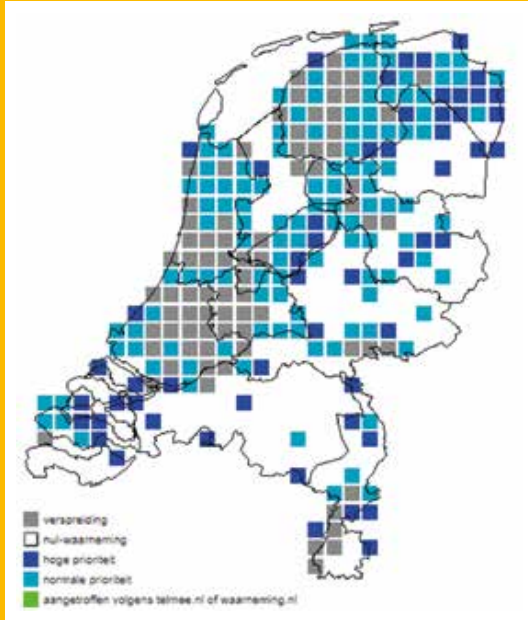
in het westen en noorden van Nederland voorkomt. Ook wordt de meerkikker lang niet altijd tot op soort gedetermineerd maar vaak doorgegeven als groene kikker onbepaald. Dat is jammer, want met wat aandacht zijn de groene kikkers goed op soort te brengen (zie kader).

Op zoek in 2019

Nu het eerste jaar erop zit begint het verspreidingsbeeld zich langzaam te vormen. De kaarten met nog te onderzoeken hokken zijn inmiddels geüpdatet. Er kan nu gericht gezocht worden in de hokken waarin de soorten historisch gezien voorkomen maar er in 2018 geen waarnemingen zijn gedaan. Zo kan het verspreidingsgebied worden aangevuld. Hopelijk lukt het om in de periode 2018-2023 een nog beter beeld te krijgen

van de verspreiding van de reptielen en amfibieën. Op de kaarten hebben hokken waar soorten in de vorige periode (2012-2017) niet meer zijn gevonden een hogere prioriteit gekregen. Het is namelijk belangrijk te weten of de soorten hier echt niet meer voorkomen (afname in verspreiding) of toch nog zitten. We vragen iedereen weer erop uit te gaan dit jaar. Wanneer je via de kaartmodule aangeeft op zoek te gaan in een km-hok kunnen we informatie sturen over de oude vindplaatsen om zo de trefkans te verhogen.

Ga naar www.ravon.nl/verspreidingsonderzoek om te kijken welke hokken er bij jou in de buurt nog geactualiseerd moeten worden.

Kaartje met de nog te onderzoeken hokken voor meerkikker (zie verder www.ravon.nl/verspreidingsonderzoek).

Meerkikkers, bastaardkikkers en poelkikkers

Het op naam brengen van groene kikkers blijft een belangrijk aandachtspunt. De bastaardkikker is een kruising tussen de meerkikker en poelkikker. De soorten lijken daardoor erg op elkaar. Nog steeds worden veel groene kikkers doorgegeven als groene kikker-onbepaald. Dat is zonde, de soorten zijn, met enige aandacht, namelijk goed van elkaar te onderscheiden. Voor het verspreidingsbeeld van de individuele soorten en veranderingen hierbinnen (bijvoorbeeld een toename van bastaardkikkers ten nadele van de meer kritische poelkikkers) is determinatie tot op soort van groot belang. Kijk op www.ravon.nl onder soorten voor meer informatie. Daar vind je aan de rechterkant een link naar de herkenningskaart groene kikkers en kun je de geluiden beluisteren.

Van boven naar onder: meerkikker (donkergrijze kwaakblazen), bastaardkikker (grijze kwaakblazen) en poelkikker (witte kwaakblazen).

